

Varför väljer individer en karriär baserad på brottslighet?

En semistrukturerad intervjustudie som förklarar varför unga väljer det kriminella livet

Författare: Sandy Gorgis
Handledare: Malin Henriksson
Lärosäte: Linneuniversitetet
Termin: HT22
Ämne: Statsvetenskap III
Nivå: Kandidatuppsats 15 hp

Abstract	3
1. Introduktion	4
1.1 Inledning	4
1.2 Problemformulering	5
1.3 Syfte och forskningsfråga	6
2. Tidigare forskning samt teoretiska perspektiv	8
2.1 Tidigare forskning	8
2.1.1 Sociologiska samt psykologiska förklaringar	8
2.1.2 Definition av en kriminell livsstil	8
2.1.3 Brott bland barn och unga	10
2.1.4 Livsstilskriminella och engångsförbrytare	11
2.2 Teoretiska perspektiv	11
2.2.1 Stigmatisering	11
2.2.2 Inlärningsteorin (Differential association)	12
2.2.3 Gottfredson och Hirschis allmänna teori om kriminalitet	12
3. Metod	14
3.1 Ansats	14
3.2 Intervju	15
3.3 Bortfall och avgränsningar	15
3.4 Analys av material	16
4. Resultat	17
4.1 Intervju med Kriminalvården	17
4.2 Intervju med livsstilskriminell	19
5. Analys & Diskussion	23
5.1 Vilka faktorer leder till att unga begår brottsliga handlingar?	23
5.2 Vad får en individ att välja en karriär baserad på brottslighet?	25
6. Slutsats	27
7. Bilagor	30
Bilaga 1	30
Bilaga 2: Frågeguide inför intervju	32
8. Referenser	33

Abstract

Crime has for many years been a major social problem despite the great and daily efforts of both authorities and organizations. It has created great insecurity in society, where violence is both heard and seen on the streets. Fighting crime is a major challenge because it is often introduced at an early age, a time when individuals are often searching for their identity. It has been shown that many children choose to commit criminal acts but it is only a group of individuals who actually choose a career based on crime. The study examines reasons why young people choose to commit criminal acts and why individuals choose a career based on crime. The study is based on previous research and interviews with an authority and a lifestyle criminal. Based on previous research and the results from the interviews, it is emphasized that growing up is a major factor in why young people commit criminal acts. With the help of theories such as stigmatization, the learning theory and Gottfredson and Hirschi's general theory of crime, an interpretation of the interviewees' answers has been connected with the previous research.

Nyckelord: Kriminalitet, ungdomskriminalitet, orsaker till kriminalitet, brottslighet, barn

1. Introduktion

1.1 Inledning

Kriminalitet är ett stort samhällsproblem som resulterar till bland annat en ökad otrygghet för allmänheten. På senare år har kriminella miljöer haft en negativ utveckling som består av ökning av hemska dödliga skjutvapenvåld (Brå, 2019). Polismyndigheten arbetar ständigt för att få ett stopp på skjutningarna som sker runt om i landet. Skjutvapenvåld hänger ihop med andra grovt kriminella brott och verksamheter vilket gör det mer komplex därav tar det tid att bekämpa. Under år 2022 har det hittills bekräftats över 300 skjutningar ägt rum runt om i Sverige vilket resulterat till över 50 personers död (Polismyndigheten, 2022).

I dagens samhälle präglas det av kriminalitet som drivs att det ökande antal brott. "Brott, är en sådan gärning, som är straffbelagd enligt lag eller författning enligt 1 kap. 1 § Brottsbalken (BrB)". Det finns flertal olika handlingar som är straffbelagda i Sverige där människor väljer att begå brottsliga handlingar. Det kan skilja från person till person, samt från brott till brott där vissa sker i students hetta och andra efter kallt övervägande. En människa kan slå en annan individ för att den är arg, en annan kan använda narkotika för ett rus och en annan kan stjäla för att man själv vill ha den eller för ekonomiska själ sälja den. Listan för varför människor kan välja att begå brottsliga handlingar är lång men varför har vissa individer en större benägenhet att begå brott än andra individer är en intressant fråga som allmänheten ställs för.

Forskare presenterar ungdomsbrottsligheten på två olika sätt. Det första perspektivet talar för att många ungdomar som begår brott under sin uppväxt kommer fortsättningsvis begå brott och tillslut fastna på den kriminella banan. Det innebär att de individer begår många upprepade brott slutligen ägnar sin yrkeskarriär åt brottslighet som vuxen. Det andra perspektivet talar för att de individer som begår enstaka brottsliga handlingar, slutar med en lindrig karriär där få brott anses vara grova. Det perspektivet menar att ungdomsbrottsligheten är stark och oväsentlig och många ungdomar begår brott under en kortare period. Efter den ungdomliga brottsliga karriären väljer individen sedan ett välanpassat liv som vuxen. I detta perspektiv anses en liten andel begå brott i en vuxen ålder (Ring, 2009).

I media präglas det av högaktuella debatter och artiklar om “otryggheten i samhället” som har ett riktat fokus på dödsskjutningar. Det förekommer att skjutningar ofta sker på offentliga platser samt utsatta områden vilket gör att det når ut till många därav aktuellt i media. En problematik man inte pratar om i samma utsträckning när det gäller otrygghet och gängkriminalitet är däremot: Barn. Bris menar att gängkriminalitet och otrygghet har en stark koppling till barn där den påverkar barnens tillgång till sina rättigheter samt förutsättningar. Detta påverkar främst barn som kommer från utsatta områden (Bris, 2022:1).

1.2 Problemformulering

Fokus på kriminalitet är något som uppmärksammats mer under de senaste åren i den svenska politiken, där det ökade våldet och otryggheten ute i samhället har blivit allt tydligare. Detta har för politiker, myndigheter samt det svenska samhället betonats som ett samhällsproblem varav blir det ett relevant och intressant forskningsproblem (SNS, 2022).

Det var främst efter flyktingkrisen 2015, många och starka diskussioner väcktes till liv kring “brottslighetens utveckling i Sverige” och dess medföljande hot mot hela det demokratiska samhället. Olika mätningar visar att kriminalitet har blivit en av dom viktigaste frågorna inom politiken för svenska väljare och de politiska partierna kommer ständigt med nya kriminalpolitiska utspel. Dessa kriminalpolitiska utspelet är en konsekvens till att kunna visa en handlingskraft för att de tar medborgares oro över den ökade brottsligheten. Kriminalitet och brottslighet är därför ett relevant utifrån ett statsvetenskapligt perspektiv med tanke på dess aspekter som medföljer den omfattande kriminaliteten i Sverige (Svedin, 2021:587-591).

Statsvetenskapens fokus är politik och behandlar frågor som rör samhället och även hur olika samhällen styrs. Makt har ett stort fokus där maktrelationer kan vara på skilda samhällsnivåer (Stockholm Universitet, 2020). Statsvetenskap är riktad mot att förklara, beskriva och förstå de politiska förhållanden som finns. Inom statsvetenskapen är det vanligt att det förekommer studier av människor och samhället och en viktig betoning är att statsvetare ägnar studier “av politik och inte i politik”. Statsvetenskaplig forskning är alltså inte bara generell kunskap om politik utan det ska också vara i samhällsnyttigt (Badersten & Gustavsson, 2015:18-19).

Ämnesvalet i denna studie som är kriminalitet samt brottslighet är ett relevant samt intressant samhällsproblem att forska om eftersom det påverkar hela samhället samt aktuellt i nutid. Det är viktigt att betona det hot som brottslighet har på det demokratiska systemet som omfattar statsvetenskapliga begrepp som frihet, byråkrati och rättvisa (Badersten & Gustavsson, 2015:60-67).

Kriminalitet är någonting som kan introduceras redan i tidig ålder där det tydligt är något som går fel under uppväxten. Detta är ett stort samhällsproblem med ständigt arbete av förebyggande, men att avbryta en kriminalitet är en stor utmaning. Många barn som väljer att begå brottsliga handlingar brukar inte sluta med det som en livskarriär men den gruppen av människor som faktiskt fastnar i den är en stor del av den dagliga brottsligheten (Brå, 2007:4). Bekämpning av kriminalitet är alltså inte endast en vinst för individen själv, utan också en vinst på samhällsnivå. En bekämpning av detta samhällsproblem kan också hjälpa staten och folket att beskydda det hot det medför mot demokratin.

1.3 Syfte och forskningsfråga

Syftet med denna studie är att förstå vilka riskfaktorer som ligger i grund till att barn väljer att begå brottsliga handlingar samt förstå vad som är orsaken bakom att individen väljer en karriär baserad på brottslighet. För att detta ska kunna besvaras har två frågeställningar formulerats:

- *Vilka faktorer leder till att unga begår brottsliga handlingar?*
- *Vad får en individ att välja en karriär baserad på brottslighet?*

Med svar på dessa två frågeställningar kan man med hjälp av tidigare forskning, teoretiska perspektiv samt empiriskt material få en förståelse på huruvida man kan förebygga dessa riskfaktorer. Dessa två frågeställningar är nogra utvalda och ligger till grund av den tidigare forskning. Två semistrukturerade intervjuer kommer därmed utföras med två olika perspektiv där det ena perspektivet är en myndighet och det andra perspektivet utifrån en livsstilskriminell. Dessa intervjuer kommer att diskutera teorier som tagits fram inom forsknings kriminalitet. Därav kommer detta arbete behöva fortsättningsvis arbetas på vidare forskning. Resultatet för forskning är optimalt gjord för att hjälpa till både i individnivå och samhällsnivå eftersom målet är att ar reda på vad som ligger till grund för att en människa ska begå brottsliga handlingar.

Ett svar på varför en individ väljer en karriär baserad på brottslighet kan hjälpa till ett arbete för att förminska dessa risker som har en stor samhällspåverkan. Utöver den stora otryggheten som drabbar landet, de brott som offren utsätts för samt närstående så drabbas det även ekonomin av brottsligheten. Det finns kostnader för polis, rättsväsende samt fängelseplatser och utöver det finns det större indirekta kostnader. Utöver samhällsekonomiska kostnader kan brottslighet resultera till en negativ riktning av det demokratiska systemet. Viktiga centrala värden som frihet, tillit, trygghet, rättssäkerhet och rättvis konkurrens riskeras att skadas som en följd av den brottsligheten präglas i dagens samhälle (SNS, 2022).

2. Tidigare forskning samt teoretiska perspektiv

I detta kapitel ska först en presentation av den tidigare forskning som jag tagit fram presenteras. Efter introduktion av tidigare forskning ska tre teoretiska perspektiv redogöras. Först presenteras stigmatisering, därefter inlärningsteorin och slutligen Gottfredson och Hirschis allmänna teori om kriminalitet. Dessa perspektiv kommer användas som tolkning av det empiriska materialet.

2.1 Tidigare forskning

Här nedan presenteras den tidigare forskning som framställts.

2.1.1 Sociologiska samt psykologiska förklaringar

Det finns olika sätt att undersöka kriminalitet där man i ett samhällsnivå studerar sociologiska förklaringarna som vanligtvis lutar mot ojämlikhet, arbetslöshet och klassmässiga orättvisor medan den psykologiska inriktningen mot kriminologi intresserar sig mer på individen. Det är vid denna tidpunkt man vill studera varför just denna individ väljer att begå ett brott just nu. Det finns fakta som förklarar att fattiga och segregerade bostadsområden omfattar en hög kriminalitet, däremot innebär inte det att de flesta som bosätter sig där begår brott. Barn präglas starkt av sina tidigare år där samspelet med omgivningen fortsätter under uppväxten, särskilt tonårstiden. Den tid kan stämpla en individ och göra så att en individ byter livsbana eftersom den ständigt söker sin identitet. Det finns den tidiga självbilden som formas i samspel med familjen som personen växer upp med. Den identitet som tonåring och vuxen påverkas starkt av andra influenser som exempelvis ungdomskultur, arbetslöshet, gängbildning och politiskt klimat. Den individ visar ofta: en asocial och isolerad livsstil, problem med intima och nära relationer och problem med vänner (Bergström, 2019:102-105).

2.1.2 Definition av en kriminell livsstil

Inom den forskning som finns om kriminalitet har det tagits fram, finns det fyra olika beteendestilar som definierar en kriminell livsstil. De fyra beteendestilar är:

- 1. Allmän ansvarslöshet**
- 2. Njutningslystnad**
- 3. En kränkande hållning mot andra människor**

4. Upprepade brott mot juridiska och sociala lagar och normer

De två första punkterna handlar om de interna beteendestilar som omfattar regler som en individ bär inom sig. Den första interna regeln “allmän ansvarslöshet” kan vara att man inte uppfyller sociala krav som exempelvis skola och arbete eller att individen inte uppfyller plikter mot familj och hem. Den andra interna stilen “njutningslystnad behandlar en direkt behov tillfredsställs som kan visa sig i olika former som t.ex. Sexuellt agerande, drogmissbruk, sjukligt spelande eller impulsartad brottslighet. De andra två punkter handlar om externa beteendestilar som innebär uppförandet mot andra människor. Den första externa stilen “en kränkande hållning mot andra” handlar om brottslighet gentemot andra personer vilket kan bestå av hot och våld. Den andra externa stilen “Upprepade brott mot juridiska och sociala lagar” visas som en hånfull överlägsenhet för dessa villkor. Studier talar för att kriminella livsstilen har väckt frågan om livsstilen är ett beteende som avgörs på en skala från hederlig till kriminell livsstil, eller ifall man endast är kriminell eller inte, även kallat dikotomi (Bergström, 2019:87-88).

Allmän ansvarslöshet

Ansvar är hos individer inte en medfödd egenskap utan den måste under tid läras in. Det innebär att en individ som är ung ålder inte får ta ett eget ansvar kan i senare tid exponera hjälplöshet. Den allmänna ansvarslösheten behandlar inte vanligt slarv utan istället kan det vara allt från inte hålla löften till att säga upp sig från arbeten utan att han en trygg försörjning (Bergström, 2019:95).

Njutningslystnad

Det finns olika psykologiska teorier som upplyser barnets “egoistiska” tendenser eller drift att söka lustupplevelser. Denna njutningslystnad finns i alla individer men i olika grader för utan den hade ingen exempelvis ätit en onyttig bakelse, rökt cigaretter, impulshandla osv. Den tendens att kunna tillfredsställa oss själva kan vara så pass stark att en individ gör det på andras bekostnad och därmed vår egen bekostnad. Det finns forskare som menar att skillnaden mellan en kriminell och icke kriminell är att den kriminelle låter sin njutningslystnad ta över. Socialt sätt har vuxna människor lärt sig att skjuta på behovs tillfredsställelsen till lämpliga tillfällen medan små barn har svårt att skjuta upp den till lämpliga tillfällen. Det handlar om att barn vill ha roligt

eller njuta direkt. Det är vid denna punkt som kriminella individer liknar ett litet barn, eftersom de är impulsiva, lust inriktade och njutningslysten trots att det finns en hög form av konsekvenser. Det är något kriminella individer väljer trots att dom är medvetna om att konsekvenserna kan vara smärtsamma. Det är vanligt att kriminella personer också tänker väldigt kortsiktigt vilket resulterar till långa fängelsestraff (Bergström, 2019:95-96).

En kränkande hållning mot andra människor

Denna punkt innebär att individer våldför sig på annan människa, dess rättigheter, personliga område samt människovärde. Den individ som känner sig kränkt respekterar därmed inte andras gränser och att vara kränkande mot andra är inte ett medfött beteende. Det är något som den kriminelle lärt sig under sin uppväxt eller under sin karriär som kriminell. Det är vanligt att personer som är kriminella lever i förnekelse och därmed kan en kränkning inte alltid vara medvetna. Det är vanligt att kriminella personer påstår att de aldrig kränkt någon annan individ trots att de begått flertal kränkande brott (Bergström, 2019:97-99).

Upprepande brott mot lagar, normer och moral

De som anses vara livsstils kriminella begår flertal brott genom åren och många av dom hamnar i tvist med rättvisan men problemen börjar långt innan det. Det är vanligt att dessa individer redan i tidig ålder haft problem i exempelvis skolan där de bråkar, skolkar och har tidigt svårt för att följa regler och system. Eftersom att människor inte föds som laglydiga och barn ofta är "egoistiska" och lär sig gradvis uppfostran om anpassning till livet i en grupp men det är något som livsstilskriminella inte lär sig fullt ut. Efter problematisk skolgång kan det istället handla om arbetslivets regler som hen har svårt att anpassa sig till och följa regler och dess förordningar. Den personlighet som kriminella ofta har är att de känner sig utmattade av regler och därmed kan de gå på en gräsmatta där det står "Gå ej på gräsmattan" eller köra bil utan körkort (Ibid).

2.1.3 Brott bland barn och unga

Den utveckling av brottslighet som finns bland barn och ungdomar samt dess omfattning är ett återkommande samhällsproblem eftersom ungdomstiden är en period i livet där individer begår mest brott. Det är vanligt att barn och unga begår brottsliga handlingar under en begränsad period i sitt liv för att sedan sluta. Därefter lever de ett välanpassat liv som en vuxen med vad

anses som mer normala arbeten. Det finns däremot en grupp individer som istället väljer att fortsätta sina brottsliga handlingar i vuxen ålder. I Sverige har vi en tradition som baseras på att “särbehandla” de unga som begår brott i straffsystemet eftersom man vill hålla dom borta från kriminalvården och istället behandla de hos socialtjänsten. Orsaken som ligger bakom den här särbehandlingen är att ungdomar inte anses vara mogna nog för att behandlas som vuxna trots att de kan vara straffmyndiga (Socialstyrelsen, 2020:17).

2.1.4 Livsstilskriminella och engångsförbrytare

En människa som anses vara livsstilskriminell är de grupp av människor som åker in och ut ur anstalt. De är också den gruppen av människor som sedan ägnar sitt liv åt den kriminella livsstilen därefter trots att de kanske inte åker fast. Skillnaden mellan en engångsförbrytare är däremot att de endast begår ett brott. Det är inte enkelt att finna ett klart svar bakom orsakssamband men däremot finner man fenomen som strategiskt hänger samman (Bergström, 2019:22-24).

2.2 Teoretiska perspektiv

Här nedan kommer presentation av de tre teoretiska perspektiv stigmatisering, inlärningsteorin och Gottfredson och Hirschis allmänna teori om kriminalitet.

2.2.1 Stigmatisering

För att förstå varför en individ väljer att begå brottsliga handlingar är det viktigt att förstå identitets normer. Enligt Goffman (2020) handlar fenomenet stigma om individer som saknar ett socialt erkännande som är ett resultat av att de inte kan leva upp till det identitetsvärde som människor värdesätter i samhället. Människor strävar ständigt efter det ett socialt erkännande där variablerna anses vara samhällets identitetsvärden. Det leder dels till att människor har möjlighet att antingen svara upp mot de eller dölja sig i “stigman”. När individer inte kan uppnå de sociala faktorer som identitets värden konstruerar samt värdesätter blir individen stigmatiserad. Goffman förklarar att det finns tre typer av stigmatisering. Den första typen behandlar “yttre missbildningar”, det vill säga det kroppsliga. Den andra typen av stigmatisering behandlar den personliga individens karaktär som avtryck vilket kan bland annat vara missbruk, psykiska störningar, arbetslöshet, självmordsförsök. Den sista och tredje typen av stigmatisering behandlar

gruppstigma som omfattar såsom religion eller etnicitet. Stereotypen visar att de flesta människor strävar efter att nå sociala erkännanden (Goffman, 2020:8-14).

2.2.2 Inlärningsteorin (Differential association)

Inlärningsteorin handlar om att individer väljer det kriminella livet genom en kontakt eller ett umgänge med de individer som redan är kriminella. Den teorin hävdar att kamrats inflytande är en kraftfull faktor för utvecklandet av en kriminell livsstil. Detta innebär att deras inflytande främst kommer både vänner eller familj som de associeras med under sin uppväxt.

Förklaringsmodellen menar att förutsättningarna för kriminalitet t.ex. Motiv, attityd, drivkrafter samt värderingar är större än ett liv baserat på lag lydighet. Därmed finns det en större risk för en sådan individ hamna i ett kriminellt liv. Det finns dessutom olika typer av kriminalitet som har olika tidiga inlärningssituationer. Flera olika brottstyper har bevisat sig delvis "lärts ut" och därmed spridits till andra vilket kan gälla t.ex. Ekonomiska brott, inbrott, drogmissbruk, datorhacking osv. Något som uppmärksammas är att inlärningseffekten är lika stor vid både mindre ungdomsbrott fram tills allvarligare brott. De individer som under sin uppväxt påverkats av sin omgivning via kamrats inflytande har också en större risk för att fastna i den kriminella världen. Det är också de individer med familjemedlemmar som är kriminella som har en extra stor risk för att fastna i kriminalitet. En annan faktor inom den här inlärningsmodell är att föräldrar utan avsikt har utökat ungdomars asociala beteende genom att missat tillfällen att stadga sociala handlingar (Bergström, 2019:61-65).

2.2.3 Gottfredson och Hirschi allmänna teori om kriminalitet

I den allmänna kriminalitet teorin av Gottfredson och Hirschi har tre begrepp som en central faktor som består av: svag självkontroll, möjlighet/val samt direkt föräldrakontroll. Kriminalitet beskrivs som ett misslyckande där familj, skola och vänner har misslyckats med att bilda vad som anses vara nödvändiga bindningar som att t.ex. vara hederlig samt laglydig, till en individ.

Inom teorin finns ytterligare tre viktiga grundbegrepp som består av:

- 1. Bindning: Till förebilder som exempelvis föräldrar, lärare och mentorer**
- 2. Aktivitetsnivå: Det vill säga hur aktiv individen är inom olika fritidsaktiviteter**

3. Värderingar: I hur utsträckning man rymmer olika moraliska värderingar i samhället

Det har bevisats i flertal undersökningar att dessa grunder har en spelande roll när det gäller individers väg in i kriminalitet. Hirschi har med åren omarbetat sin modell med Gottfredson där man anser att kriminalitet är ett resultat av bristande självkontroll. Det anses vara ett personlighetsdrag som baseras på tidig bristande inläring där familjens roll har en betydelse för hur unga människor tar sig in i det vuxna livet. Därav är vikten av föräldrarnas läran om barnens tolerans, självkontroll samt självdisciplin en stor roll. Låg självkontroll har ett starkt samband med kriminalitet. Tanken i denna teori är att barn inte lär sig att begå brott utan istället lär de sig att inte begå brott. Grunden är att barn till en början är impulsiva samt självupptagna och måste lära sig uppträdande från föräldrar samt deras regler (Bergström, 2019:57-61).

3. Metod

I detta kapitel presenteras den metod och material som valts ut för denna studie.

3.1 Ansats

För att kunna genomföra denna studie ska två noggranna semistrukturerad intervjustudier genomföras. Syftet med denna undersökning är att på utförligt sätt kunna besvara de två valda framställda forskningsfrågorna. Intervjufrågorna var inspirerade av både de teoretiska perspektiven och den tidigare forskning som presenterats. Inspirationen från den tidigare forskning och teorierna användes som ett hjälpmedel till frågeguide som skapades innan intervjuerna genomförts. Intervjuerna är till för att få en omfattande förklaring kring varför unga väljer att begå brottsliga handlingar samt varför människor väljer att vara livsstilskriminella. Metoden semistrukturerade intervjuer används sedan för att kunna tolka samt granska den information som forskningen ger. Tidigare forskning består av litteratur, rapporter som gjorts av bland annat myndigheter och organisationer. .

Intervjuerna ska redogöra för två olika perspektiv som är utifrån både myndighet och en livsstilskriminell. Detta för att forskningen ska vara mer djupgående där man sedan kan ställa en myndighet samt en kriminells svar mot varandra i ett jämförande syfte för att få fram bra och nutida svar på de framställda frågeställningarna. Det gör att man kan få fram olika tankar, dolda perspektiv samt olika sätt att se på saker. För att få fram ett djupt perspektiv har både Kriminalvården som dagligen hanterar kriminella samt en person som varit kriminell nästintill hela sitt liv med en start redan som barn.

Det finns flera skäl till varför den valda metoden är lämplig som består bland annat av att fokuset hamnar på helheten som finns i texten, det vill säga: det centrala. Det kan innebära att vissa delar av texten är betydligt viktigare än andra vilket skulle kunna vara en problematik vid en kvantitativ innehållsanalys. Annan orsak till varför den metoden är lämplig för att undersökningen är för att den forskningen vi eftersöker kan ligga dolt under ytan och endast tas fram som vid en intensiv läsning. Den här uppsatsen har ett specificerat innehållsanalys där metoden är riktad innehållsanalys. Det innebär att formulering av resultat kommer utifrån

tidigare forskning och valda teorier för att sedan komma fram till en noggrann slutsats (Esaiasson et al, 2004:210).

3.2 Intervju

För att kunna framföra ett empiriskt innehåll ska en semi-strukturerad intervjustudie genomföras, där individer med erfarenhet av barn och kriminalitet ska besvara frågor som leder till resultat för denna studie. Studien som grundas på tidigare forskning samt teorier ska sedan med hjälp av dessa intervjuer komma fram till ny forskning. Därmed ska intervju med Kriminalvården samt en livsstilskriminell genomföras för att sedan kunna jämföra det resultat som framställts. Detta gör att vi kan komma fram till två olika perspektiv eftersom vi ställer de som arbetar för att brottsförebygga samt arbetar med personer som lever kriminellt samt en person som själv varit kriminell under stor del av sitt liv. Det ger ett fördjupat perspektiv på dolda tankar, livsberättelser samt ett svar på varför unga väljer den kriminella banan. För att en intervju med en kriminell ska kunna vara möjlig har båda parterna kommit överens om att den livsstilskriminella ska hållas anonym. Detta för att inte på något sätt påverka individens privata integritet, samt kunna föra fram en ärlig erfarenhet. Det innebär att allt som sägs under intervjun är baserad på individens liv där endast byte av namn kommer ske. För att intervjuns vetenskapliga kvalitet samt validitet inte ska äventyras krävs det ett resultat som är korrekt och representativ för forskningsproblemet (Kvale, 2014:89).

En semi-strukturerad intervju studie valts ut framför en vanlig intervju. Det innebär att intervjuerna i regel har en uppsättning av "frågor scheman" men där ordningsföljden varierar beroende på vem intervjun utförs med. Med en semistrukturerad intervju har även intervjuaren en benägenhet att ställa uppföljningsfrågor i samband med det som anses vara viktigt för studien. En möjlighet för återkommande frågor är därför efter intervjuerna möjlig enligt överenskommelse mellan forskaren och respondenterna (Bryman, 2018: 260-61).

3.3 Bortfall och avgränsningar

Organisationen Rädda Barnen hade till en början ställt upp på en intervju men har under arbetets gång slutat svara. Utan någon vidare kontakt med Rädda Barnen har det resulterat till att studien

utgår från två av tre planerade semistrukturerade intervjuer. Därmed räknas det som bortfall. Utöver det har en intervju person valt att anonymiseras eftersom att inte äventyra individens privata integritet (Bryman, 2018:240-41).

3.4 Analys av material

Undersökningen som baseras på litteraturstudier är en bas för både teori och metod delar. Det finns en samling av empiriskt material som inträffat från ett antal nyhetsartiklar, rapporter, litteratur, intervjuer som är till hjälp av besvarande på de två valda frågeställningarna. Det ska användas för att kunna besvara forskningsfrågorna med bra resultat. En enkätstudie har valts bort under denna studie eftersom vi eftersöker resultat från kunniga samt erfaren myndighet och organisation. En grund till denna studie är att den är baserad på både primärkällor som i detta fall är de semistrukturerade intervjuerna (Esaiasson et al, 2004:308).

Enligt Esaiassons et. al (2004) förs argument om samtidighet därför har nyare källor varit prioritet före äldre. Vid en kvalitativ innehållsanalys är det viktigt att man i ett tidigt stadie avgränsar och samlar in det material som ska analyseras samt tillföra relevant information (Bergström & Boréus, 2012:54). Intervjuerna som är det empiriska materialet gör att man får fram en ny kunskap utifrån den tidigare forskning samt de valda teoretiska perspektiven inom kriminalitet. Den tidigare forskning, teorier samt intervjuerna kan är ett hjälpmedel för att sedan kunna generalisera det undersökningen kommit fram till baserat på konkret resultat.

Denna uppsats är byggd av både vilja och ambition som under denna undersökning varit att tydligt redovisa källmaterial. Denna vilja har ett syfte som utgår ifrån att utföra studien med transparent samt tydlighet vilket hänger samman med viljan om att uppfylla en studie som ger en omväxlande bild av det valda ämnet. En bedömning av vilka användbara källor har tagits ut av en viss uppdelning för att fastställa de källor som tydligt kommer besvara forskningsfrågan som delats upp av två frågeställningar.

4. Resultat

I nedanstående kapitel presenteras undersökningens empiri utifrån de semistrukturerade intervjuerna som framförts av Kriminalvården samt en livsstil kriminell. Den livsstilskriminella nämnd som Adam heter egentligen något annat men har namn- anonymiserats för sin egna säkerhet.

4.1 Intervju med Kriminalvården

I intervjun med Mattias Eriksson som arbetar inom kriminalvården där han uttalar sig om att Kriminalvården ständigt arbetar under utveckling för att alla olika typer av individer inte ska begå brottsliga handlingar. Det gäller både barn och vuxna. Deras arbete består av motiverande samtal, förebilder för pro kriminellt beteende, hjälp av kontakt med flertal myndigheter för att individen med kriminell bakgrund ska våga söka hjälp. Deras metod är under ständig utveckling eftersom att förebyggande arbete måste ske på olika sätt beroende på vilken person som man bemöter. Kriminalvården har olika program som "klienter" fullföljer med bevisad positiv inverkan hos klienterna.

Under intervjun besvarades frågor som rör både de psykologiska och strukturella behov som leder till att individer begår brottsliga handlingar. När det främst gäller barn och unga som går ihop min min frågeställning, ansåg Eriksson att individerna främst söker tillhörighet. Unga dras med andra och vill vara en "del av gänget". Utöver det känner andra att dom inte har ett större "val" och blir lurade in i den kriminella omgivningen för att tjäna "enkla pengar" eller få ett större status. Varför individer väljer att fortsättningsvis begå brottsliga handlingar samt ha det som livsstil är enligt Eriksson för att:

"När man väl är inne i den loopen så är det väldigt svårt att ta sig ur den då man har svårare att skaffa jobb och blir influerad av sina vänner och människor runt omkring. Sen tror jag det har mycket med rekrytering av de unga som inte samhället hinner fånga upp.

Han fortsätter med att säga, att dagens samhälle också glorifierar brottslighet vilket inte gör det lättare. Eriksson fortsätter därmed med att sociala medier kan vara en bidragande faktor till varför unga väljer att begå brottsliga handlingar, detta eftersom att många unga idag lyssnar på

modern hiphop musik där man ofta idealiserar både vapen och kriminalitet. Han menar att barn och unga istället vilseleds och tror att detta är vad som krävs för att bli populär och “cool”, vilket många också strävar efter, det vill säga status (Ibid).

Vad gäller återfall säger Mattias Eriksson:

“Tyvärr så ser jag att många får återfall i sina brott, det är oftast svårt att bryta ett mönster när man har en omgivning som har så stor inverkan. För att man ska bryta ett sådant mönster så krävs det ofta att man byter vänner, stad och börjar på en helt ny bana.”

Eriksson besvarar fortsätter med att förklara att de grupp individer som vänder sina liv och faktiskt lämnar den kriminella livsstilen gör det på grund av stora händelseförlopp i livet. Det kan vara allt mellan att få “uppleva kärlek, skaffa familj, se någon nära bli skadad i samband med ens brottslighet eller genomgå en nära döden upplevelse”. Dessa är bland annat vara orsaker till att individer börjar inse att man behöver skaffa en ny livsstil. Vad gäller ifall att skärpta straff så anser Eriksson att det kan både leda till att kriminaliteten minskar eller motsatt effekt eftersom att ett brottsförebyggande arbete krävs för att fånga upp de som faktiskt lever i utsatthet och har tanken om att det är ett snabbt sätt att belönas med pengar. Därför krävs det ett större arbete för att den stora riskfaktorn vilket är barn och unga som lätt hänger med och blir påverkad av en kriminell miljö som kan finnas antingen i sin omgivning eller via sociala medier (Ibid).

Den stora problematiken kring varför individer väljer att tillägna sitt liv som en livsstilskriminell är enligt Eriksson utöver den lätta åtkomsten till pengar, när man faktiskt åkt fast av polis och sedan blivit dömd. Han säger:

“När man blivit dömd för brott så kan det vara väldigt utmanande att lyckas ta sig in i samhället genom att det är svårare att få jobb och hyra lägenheter med exempelvis, ett brottsregister. Utöver det har många även en skuld som ligger bakom”.

4.2 Intervju med livsstilskriminell

I intervjun med Adam berättar han hur hans liv omgiven av kriminalitet, börjat redan som ung. Den stora anledningen till att Adam påbörjade sitt liv som kriminell är enligt honom två större faktorer där den ena delen handlade om pengar, och den andra samhörighet. Han har under många år ständigt letat efter en plats där han känner att han passar in vilket varit svårt för honom med en utländsk bakgrund. Under sin uppväxt har han däremot haft en familjär uppväxt med arbetande föräldrar och två äldre bröder. Familjen var väldigt simpel med mycket aktiviteter som kunde bestå av allt mellan grill till skidresor. Ingen inom familjen har en kriminell bakgrund men däremot växte familjen upp i en förort Tensta där han såg många begå kriminella handlingar. När det gäller skolan säger han:

“ Jag hade det väldigt svårt i skolan men tack vare att mina föräldrar var strikta vid just den biten, så lyckades jag tillslut ta gymnasieexamen och påbörja mitt liv som snickare”

Adam har alltid haft ett stort intresse för alla olika typer av fordon och det var där hans första kriminella handling vid 14 årsåldern slog till. Adam som växte upp vid arbetarklass kunde inte begära pengar för en egen moped eller cross och därför valde han istället att börja stjäla flertalet fordon under sina unga dar.

“ Detta var dock den oskyldiga delen av mitt liv. Jag kände ett rus när tanken om att bli påkommen slog till. Det var roligt till en början men jag visste inte heller hur min framtid skulle sluta upp”.

Orsaken till detta förklarar han alltså var inte för att dom kanske inte hade råd men för att dom inte hade pengar över för att lyxa till det. Utöver att stjäla körde han också olagligt under denna tid. Detta skapade nya ideer hos Adam och han ville ständigt ha mer så han kom med iden om att sälja alkohol, specifikt vodka.

“ Allt detta var anser jag idag vara busiga delen av mitt liv. Jag kände en konstant vilja till att ha saker som många i min omgivning kunde ha men inte jag. Det var däremot inte där allt gick snett”.

Till en början ville Adam som sin familj sedan arbeta för att kunna tjäna pengar. Tiden efter gymnasiet bestod av arbete i familjens kiosk och bilverkstad. Han ville däremot tjäna egna pengar utan sin familj och valde därför att satsa på byggbranschen.

“Av egna erfarenheter kan jag säga att byggbranschen har en väldigt rasistisk miljö. Detta är något som skolan även bekräftat för mig. Det var många rasistiska uttryck som jag inte tyckte var okej. Bara för att jag med irakisk bakgrund kommer vill jag inte höra uttryck som “Där kom bomb-nissen!”. Det byggde upp en ilska inom mig.”

Adam förklarar att han till en början kände att han kunde ta dessa kommentarer från de äldre kollegorna men sen gick det för långt vilket resulterade till att han inte kände sig respekterad. Han förklarar hur han började säga ifrån men en dag fick han droppen och agerade väldigt aggressivt vilket slutade upp med att han fick sparken. Det gjorde att han tog sig ifrån denna bransch och testade på som entrevård men han kände att han heller inte passade in där. Adam började på den tiden som entrevård sin kriminella bana och det gjorde att han tröttnade på delen som entrevård. Vid denna tidpunkt var Adam en ung vuxen.

“Jag tänkte, varför ska jag arbeta med det här? Jag vill vara min egna chef med mina egna villkor. Jag har testat olika yrken och det passar inte mig.”

Inom den kriminella världen kände han en större samhörighet och han förklarar att han kände hur han äntligen passade in någonstans. Det skapade en ide hos honom där han såg kriminaliteten som hans stora utväg.

“Äntligen är jag bra på något. Jag kände att jag var bäst på det jag gjorde”

Detta var enligt Adam den stora vändpunkten eftersom att det fick honom att välja det kriminella yrket före de “normala” laglydiga livet som han som ung vuxen försökt leva. Enligt Adam var det egentligen inte som hade kunnat stoppa honom från att avsluta sin karriär som kriminell. Han påstår att han älskar det livet med spänning, och känslan att kunna både köpa vad han vill samt resa vart han vill men efter åren som han förlorat under sin tid på anstalten har det skapat en osäkerhet kring om han vill fortsätta sitt liv som kriminell. Utöver att ha blivit påkommen finns

det andra faktorer som gör att han vill byta bana. Flertal vänner och bekanta har i hans omgivning antingen förlorat sitt liv eller hamnat inne på anstalten vilket gjort att han ifrågasatt sitt liv. När frågan om varför han inte valt att förändra sitt liv ställs svarar han:

“ Den stora anledningen till varför jag fortsatt mitt liv som kriminell är kriget. Det finns krig som uppstått mellan olika parter vilket gör att du tänker, antingen mitt liv eller deras”

Han förklarar att skulder inte är den stora anledningen eftersom “sånt går att lösa” men han känner skuld till sina kriminella “kollegor” att endast lämna dom under krig. När det gäller hur myndigheters arbete för att hjälpa med rehabilitering är Adam inte alls nöjd.

“Nej dom hjälper inte alls oss rehabiliteras! Det är en helt annan kultur där och om det är något som borde granskas är det Kriminalvårdens arbete. Det är många unga anställda med korta utbildningar där dom snabbt lär sig att inte komma för nära.”

Adam berättar att det finns en “vi och dom” kultur där många missbrukar sin makt. Enligt Adam har dom vid flertal tillfällen avbrutit hans besök som egentligen ska vara 1 timme långa efter endast 30 minuter. Utöver det sköter dom enligt honom inte handläggningarna som dom påstår, som lett till att han känner att hans rättigheter inte spelar någon roll.

“Dom kan hitta på saker som att det varit hotfullt när det inte stämmer vilket skapar problem sen när vi ska få våra besök. Mycket är på deras villkor. Alla är självklart inte så men jag skulle iallafall säga majoriteten där.”

Han fortsätter med att påstå att den majoritet påverkar de snälla kollegorna vilket gör att dom är utanför. Dom är enligt honom “sköna under bordet, men inte framför den majoritet jag beskriver”. Adam anser att staten inte kan göra mycket mer än vad dom redan gör för att förhindra individer att välja det kriminella livet men anser att segregationen är en anledning till varför kriminaliteten växer. Enligt han ska samhället vara mer blandat än vad han anser att det är eftersom människor inte utvecklas på det sättet.

“ Separera på invandrare. Man kan inte ha tre somalier i ett rum för då pratar dom somaliska. Det skapar en kultur där invandrare inte kommer framåt. Lägg in en etnisk

svensk och se hur alla istället kommer prata svenska. Vi invandrare kan utnyttja mycket men största misstaget staten kan göra är att lägga oss människor i olika fack. Jag menar titta bara på förorterna hur det ser ut”.

Adam tror att det ändrats mycket sedan han var barn och hur barnen idag har det. Det finns flera orsaker till varför barn väljer att begå brottsliga handlingar. Det finns likheter men den stora skillnaden är enligt honom sociala medier eftersom att det glamoriserar på ett annat sätt. Både utseendemässigt och genom musiken vilket skapar en falsk bild av hur det egentligen ser ut.

“ Kolla bara hur tjejerna ska vara baddies och killarna ska vara tuffa och attraktiva. Många unga killar tror att det som visas på sociala medier är verkligheten”

På Adams tid hade inte många barn mobiltelefoner vilket gjorde att dom inte kunde se det barn idag kan se. Han anser att för att barn ska hålla sig undan gäller det att dom är sysselsatta sen tidig ålder speciellt vid 13-15 årsåldern. Han berättar att dom i hans kriminella omgivning hamnat i samma spår som honom av olika anledningar som kan bestå av: Dåliga familje hållanden, ekonomiska brister, trauma, gruppträck och störst glamourisera det liv han lever.

5. Analys & Diskussion

Inom detta kapitel presenteras analys som framställts utifrån det resultat som tidigare presenterats. Nedan kommer det presenteras både likheter och skillnader som tagits fram i resultatdelen. Ett besvarande av de framförda frågeställningarna kommer att sedan redogöras för och analyseras.

5.1 Vilka faktorer leder till att unga begår brottsliga handlingar?

Det finns flera förklaringar till varför en individ väljer att begå brottsliga handlingar som kan undersökas utifrån både sociologiska och psykologiska perspektiv där sociologiska förklaringar främst riktar sig på ojämlikhet, arbetslöshet och klassmässiga orättvisor. Det är något som den livsstilskriminella Adam tar upp som orsaker till varför han och många i hans närhet valt att begå brottsliga handlingar. Segregation kan vara en anledning till varför individer kan känna sig “utanför” samhället redan innan man valt att utöva kriminella handlingar. I Adams fall handlade det däremot mer om erfarenheter där han känt sig både diskriminerad och orättvist behandlad på grund av sin etnicitet, i arbetslivet.

Både Kriminalvården och den livsstilskriminella nämner ekonomin som en bakomliggande orsak till varför individer väljer att begå brottsliga handlingar vilket kan gälla både barn och vuxna. Både myndigheter och brottslingar är därför överens om att det finns ekonomiska skäl till varför individer och barn väljer att begå brottsliga handlingar. Specifikt kan man i den livsstilskriminelles perspektiv se hur man redan som barn påverkas av pengar. Tittar man på den tidigare forskning samt de teoretiska perspektiven så betonar dom inte de ekonomiska faktorerna på samma sätt som informanterna från denna studie gjort. Inom inlärningsteorin betonar dom exempelvis individens omgivning som har ett inflytande på individens val eftersom det kan introducera kriminella handlingar som individen sedan väljer att utöva.

I Gottfredson och Hirschi allmänna teori anses brist på bindning, aktivitet och värderingar vara den större faktorn. Detta innebär att det empiriska material som tagits fram inte stämmer överens med den tidigare forskning och teorier som finns i denna punkt. Med tanke på att båda

informanterna med olika perspektiv nämner pengar som en stor faktor till varför individer väljer att begå brottsliga handlingar bör det betonas mer i forskning.

Den psykologiska faktorn fokuserar mer på individen i sig, där individen redan som barn formas och blir påverkad främst eftersom det är en tidpunkt där man blir stämplad och ständigt söker sin identitet. Det är något som en individs omgivning kan påverka eftersom miljön formar oss redan som barn. Har man en negativ omgivning som uppmuntrar till lag brytning kan de leda till en början på ett kriminellt liv. Det finns tre olika typer av stigmatisering som framförts av Goffman men vad gäller resultatet som framställts från både Kriminalvården och den livsstilskriminella söker många unga människor sin identitet och en plats i samhället där de passar in. Både Adam och Eriksson bekräftar i sina intervjuer att ett sökande efter "tillhörighet" är en bakomliggande orsak. Eriksson från kriminalvården har sett flera fall där människor funnit samhörighet i den kriminella världen vilket Adam också bekräftar.

Andra teorier som kan förklara varför unga väljer att begå brottsliga handlingar är inlärningsteorin som hävdar att en kamrats inflytande är en stor faktor för utvecklandet av kriminell livsstil. Inflytanden av både vänner och familj under uppväxten formar valen som många tar. I intervjun med Adam hade han inte familj eller nära vänner som till en början höll på med kriminell verksamhet men han bodde i ett område med mycket kriminalitet, därav fick han redan vid tidig ålder en inblick. Med tiden var det fler vänner och bekanta från hans förort som började begå brottsliga handlingar vilket blev hans stora introduktion för kriminalitet.

Både stigmatisering och inlärningsteorin kan utifrån intervjuerna bekräfta att barns uppväxt har en stor påverkan på hur individen i framtiden kommer att agera. Det kan vara som så att man kommer från sämre förhållanden, söker sin identitet, har det svårt i skolan osv. Utöver dessa två teorier bekräftar även Gottfredson och Hirschis allmänna teori om kriminalitet att barn behöver en bra uppväxt med familj, skola och vänner. Istället ses det som ett misslyckande med bildning av nödvändiga egenskaper som att t.ex. Vara hederlig och laglydig. Ena perspektivet Kriminalvården tyder precis som dessa teorier att ett barns bakgrund har en stor påverkan till varför de väljer att begå dessa handlingar. Den livsstils kriminella har i sin erfarenhet däremot inte kommit från sämre förhållanden men har alltid haft svårigheter för skolan. Han nämner

också att många av hans kriminella kollegor ofta kommer från “trasiga” hem och dåliga förhållanden med lite fritidsaktiviteter vilket ofta gjort att de sökt sig till den kriminella världen. Detta stämmer överens till teorierna som presenteras men det varierar från person till person. Gottfredson och Hirschis allmänna teori påstår också att kriminella har en svag självkontroll, möjligheter eller val samt direkt föräldrakontroll.

Det finns däremot något som alla tre teorier inte nämner, vilket är den ekonomiska faktorn som både Kriminalvården samt den livstid kriminella betonar. Detta innebär att det finns både fördelar och nackdelar med de teoretiska perspektiven med tanke på den största faktorn som informanterna tar upp, vilket är brist på pengar. Det finns utöver pengar fler faktorer som gör att barn och unga väljer att begå brottsliga handlingar som exempelvis de andra sociologiska och psykologiska faktorerna. Om Adam hade tillgång till pengar för hans moped som han längtade efter som barn hade han kanske inte känt det behovet att stjäla. Det var en vändpunkt han hade som barn eftersom den strävan trigande fram en kriminell handling som sedan fick han att utveckla en spänning. Det är den psykologiska spänningen som sedan gjorde att han fortsättningsvis fortsatte med kriminell aktivitet som barn där han uppnådde både pengar och spänning.

5.2 Vad får en individ att välja en karriär baserad på brottslighet?

Det finns flera faktorer som ligger bakom det stora valet till att tillägna sitt liv åt kriminalitet. När individer misslyckas med att hitta sin identitet samt finner en plats i samhället, letar de vidare och kan i vissa fall hamna i den kriminella världen. Utgår vi från Adams erfarenheter fann han ett rus och spänning genom de brottsliga handlingar han begått som barn. När han däremot tog valet att tillägna sitt liv som livsstilskriminell handlade det mer som ett avfärdande från det “normala” arbetslivet. Han upplevde både rasism och diskriminering i sin arbetsplats under tiden han försökte leva som alla andra med normala arbeten. Detta var den stora vändpunkten i hans liv där han strävade efter tillhörighet. Det var något han fann i den kriminella världen som accepterade han vilket gjorde att han kände en samhörighet han tidigare inte gjort. Utöver Adams erfarenheter och de teoretiska perspektiv så är en stor del till valet av det liv den ekonomiska biten eftersom det var ett “enkelt” och snabbt sätt att tjäna in pengar. Det gjorde att Adam trivdes

med livet som kriminell. Eriksson från Kriminalvården har precis som Adam påpekat den ekonomiska faktorn som en stor del till varför individer väljer karriär baserad på brottslighet.

Enligt Gottfredson och Hirschis allmänna teori om kriminalitet är ett grundbegrepp värderingar vilket fokuserar på individens moral. Brottslingar känner ingen skyldighet för deras brottsliga handlingar vilket också Adam bekräftar. Han anser att brottslighet är ett arbete och har en negativ inställning till myndigheter vars arbete går ut på att bekämpa samt rehabilitera brottslingar.

I den empiriska forskningen som framställts i intervjun med Kriminalvården, behöver brottslingar en stor händelse i livet som gör att de vill "vända sitt liv". Eriksson menar att det vid denna tidpunkt krävs en stor förändring för att kunna bryta det mönster de har vilket kan innebära byten av både miljö och vänner. Specifikt bekräftar inlärningsteorin detta eftersom de betonar vikten av omgivningens påverkan. Det finns däremot en viss problematik som stoppar brottslingar från denna vändpunkt. Kriminalvården menar att det är svårt att ta sig tillbaka in i samhället efter att en individ blivit dömd. Individerna har det svårare att få jobb med tanke på deras brottsregister och det kan också vara svårare för dessa individer att hyra lägenheter. Många individer som suttit inne på anstalt brukar också ha en skuld som ligger bakom.

Adam som trivs i den kriminella världen har också uttryckt nackdelarna med att vara kriminell. Han beskriver att det är ständigt arbete där man kan förlora vänner och familj eftersom många kan sluta upp precis som han gjort, bakom galler och i värsta fall död. Den livsstilskriminella har förklarat att det livet är något man vill leva trots att han funnit nöjen som pengar, spänning och samhörighet med andra kriminella. Det skapar även fiender med andra parter som ofta inte slutar bra för någon. För Adam som levt mer än halva sitt liv som kriminell är den största orsaken till hans livsval det krig som skapats mellan parter. Kriget innebär att det "är antingen mitt liv eller deras" vilket gör att han ständigt måste visa sig stark inom den kriminella världen. Utöver det känner han i skuld mot sina brottsliga kollegor att lämna den världen. Med tanke på de tillgångar som livsstilskriminella har ekonomiskt och den svåra vägen in tillbaka i samhället blir det därför svårt att återgå till ett "normalt" liv vilket också är en anledning till att de fortsättningsvis väljer att leva med en karriär baserad på brottslighet.

6. Slutsats

Syftet med denna studie var att undersöka och förstå vilka riskfaktorer som ligger i grund till att barn väljer att begå brottsliga handlingar samt förstå vilka orsaker som gör att en individ väljer att leva ett liv baserat på brottslighet. Detta syfte har en statsvetenskapligt relevans i det syftet att det behandlar frågor som rör både människor, samhället samt statens institutioners verksamhet. Medborgare har en växande oro kring den ökande otrygghet som finns i samhället därav är denna studie viktig med tanke på det hot det medför på vårt demokratiska system. Varför vi söker orsakerna bakom de brottsliga handlingar en individ har är för att sedan kunna medföra vidare studier på hur vi kan förebygga samt bekämpa dessa orsaker via olika statliga institutioner.

Med hjälp av den breda tidigare forskning som finns samt tre teoretiska perspektiv har två semistrukturerade intervjuer med olika perspektiv utförts. Dessa perspektiv är en myndighet och en livsstilskriminell syn på forsknings problemet. Semistrukturerade intervjuer har valts ut för att i efterhand kunna återkomma med vidare frågor som dykt upp under arbetets gång. Det för att sedan på bästa sätt kunna besvara de två frågeställningar som formulerats:

- **Vilka faktorer leder till att unga begår brottsliga handlingar?**
- **Vad får en individ att välja en karriär baserad på brottslighet?**

De teoretiska perspektiven stigmatisering, inlärningsteorin och Gottfredson och Hirschis allmänna teori om kriminalitet har valts ut för att kunna utföra intervjuer som går att jämföra med den tidigare forskning samt det empiriska materialet som ska leda till ny forskning. Med ett jämförande av dessa teorier samt det resultat som framställts kan man sedan framföra ett nytt resultat som besvarar frågeställningen.

Sammanfattningsvis finns det både sociologiska och psykologiska förklaringar till varför individer väljer att begå brottsliga handlingar och stigmatisering, inlärningsteorin och Gottfredson och Hirschis allmänna teori om kriminalitet har betydande grunder och förklaringar till varför individer väljer det brottsliga livet. Teorierna visar en större förståelse för det

myndigheten och den livsstilskriminella talar för men däremot finns det en viss problematik där teorierna brister.

På den första frågeställningen kan man dra slutsatsen att stigmatisering förklarar de mer psykologiska orsakerna till varför unga väljer att begå brottsliga handlingar. Detta eftersom individer ständigt söker sin identitet och "tillhörighet" som båda informanterna bekräftar. Ingen individ vill uppnå sin sigma. I intervjuerna som står för olika perspektiv bekräftas det att omgivningen har en stor inverkan till varför individer väljer att agera som de gör vilket också bekräftas av inlärningsteorin. Även Gottfredson och Hirschis allmänna teori om kriminalitet menar att individers bakgrund formar en individ för att vara "laglydiga" och skulle det brista när det gäller familj, vänner, skola dvs. Miljön runt individen så kan det leda till en väg in i kriminaliteten. De brister som de tidigare studier har är däremot de andra stora faktorerna som leder till att barn väljer att begå brottsliga handlingar. Utöver att individer söker psykologisk och sociologisk bekräftelse så är den ekonomiska faktorn en stor orsak till varför barn och unga väljer att begå brottsliga handlingar. Barn vill passa in och prioriterar sin njutningslystnad. En brist på ekonomiska omständigheter kan därför vara ännu en orsak till varför unga väljer att begå brottsliga handlingar.

Andra frågeställningen har formats för att förstå varför individer trots de tuffa konsekvenser med det kriminella livet väljer att fortsättningsvis begå brottsliga handlingar och använda det som sin arbetskarriär. Livsstilskriminella som funnit sin tillhörighet i ung ålder har svårt att lämna livet eftersom de är medvetna om riskerna för utanförskap. Utöver det sociologiska faktorerna och ekonomiska faktorerna så grundas valet i att de känner sig bekväma i sin plats utanför samhället. Det krävs stora förändringar för att en individ ska kunna ta sig ur dessa banor och finna vägen tillbaka in i samhället. Det är inte enkelt och speciellt inte för individer med långt brottsregister. Individerna som levt det livet under lång tid kan känna skuld och vill inte lämna sina brottsliga "kollegor". Brottslingar kan också efter sin tid på anstalt ha olika skulder på utsidan samt leva under krig mellan andra kriminella parter. Därmed väljer dom att fortsätta sitt liv som kriminella och ha en karriär baserad på brottslighet.

Genom dessa resultat har frågeställningarna besvarats och validiteten har alltid funnits i baktanken under hela studien. För att denna studie skulle kunna vara möjlig har den livsstilskriminella fått anonymiseras, eftersom ärliga svar prioriteras. Utan det hade inte ett ärligt perspektiv från den livsstilskriminella kunnat vara möjlig.

Ett svar på varför en individ väljer en karriär baserad på brottslighet kan bidra till ett arbete som har ett bakomliggande syfte om att förminska och förebygga dessa risker. Specifikt för att kriminalitet har en stor samhällspåverkan som också kan vara ett hot mot demokratin och dess styre. Därmed uppmanas det till vidare forskning av den orsak att detta samhällsproblem är under ständig utveckling och kräver större arbete. Den analysen som har utförts samt de svar framtagits trots är jag nöjd med trots den tidsbegränsning som funnits. Denna uppsats kan vara en grund till vidare forskning som kan gynna både stat och samhället eftersom kriminaliteten omfattar många negativa brister på samhället. Detta är en oro som resulterat till att kriminalpolitiken också har uppmärksammats mer och blivit en av de viktigare frågorna inom politiken för svenska väljare. Som ett resultat av det ökande intresset hos svenska väljare står det tydligt för den svenska regeringen att detta samhällsproblem kräver en större inverkan hos makthavarna. Den empiriska forskningen tyder på att de bland dessa valda teoretiska perspektiv finns en brist på orsaker till varför individer väljer det kriminella före det "normala" och laglydiga livet. Med en större tidsram hade fler intervjuer kunna utföras, däremot har svårigheter med perspektiv från individer som antingen varit kriminella eller är kriminella varit svårt att få tag på utan en viss anonymisering.

7. Bilagor

Bilaga: 1

Hej Hej! Tack för att du ställer upp och besvarar dessa frågor. Dyker det upp funderingar eller något du vill tillägga kan du gärna återkomma eller skriva det längst ner. Denna studie fokuserad på barn, är det så att ni inte kan besvara för just barn uppskattas det om ni besvarar utifrån den grupp ni arbetar med.

Till att börja med behöver jag ett godkännande för hantering av era svar som utgår ifrån GDPR. Dessa uppgifter kommer hanteras av LNU som är personuppgiftsansvarig för alla personuppgifter inom lärosätets verksamheter. **Namnteckning:**

Vad arbetar du med?

Besvarar ni utifrån er organisation/myndighet eller er personligen?

Huvudfrågor: Besvara så djupgående ni kan

1. Vilka är de vanligaste brotten barn begår?
2. Vad skulle ni anse är orsaken bakom de brottsliga handlingar barn begår?
3. Finns det ett tydligt mönster på barnens bakgrund? Det vill säga: påverkar kön, bostadsområde, klass, etnicitet osv?
4. Arbetar ni för att barn inte ska begå dessa handlingar, om ja: på vilket sätt?
5. Om ja, Anser ni att er metod fungerar eller är det något som är under ständig utveckling?
6. Är det så att de barn som begår brottsliga handlingar, upprepar dessa brott?
7. Utifrån erfarenhet samt kunskap: Anser ni att de individer som sedan väljer en karriär baserad på brottslighet också är de barn som begått brottsliga handlingar?
8. Anser ni att sociala medier är en bidragande faktor till att unga väljer att begå brottsliga handlingar?

9. Vad kan vara en vändpunkt där de som begått brottsliga handlingar i tidig ålder sedan väljer att leva ett “normalt” liv istället för att fortsättningsvis leva kriminellt?
10. Vad gör att individer väljer en karriär baserad på brottslighet?
11. Skulle skärpa straff kunna ta bort kriminaliteten?

Avslutningvis: Finns det något mer ni vill tillägga som kan nyttja dessa två huvudfrågor:

1. Vad är orsaken till att barn begår brottsliga handlingar?
2. Varför väljer individen att tillägna sitt liv till åt kriminella handlingar?
3. Något frivilligt du vill tillägga:

Tack för er insats!

Vänliga hälsningar // Sandy Gorgis

Bilaga 2: Frågeguide inför intervju

Bakgrund:

1. Hur såg din omgivning ut under din uppväxt?
2. Fanns det en kriminell miljö i din omgivning?
3. Hade du några svårigheter i skolan?
4. Hur gammal var du när du begick din första kriminella handling?

Kriminalitet:

5. Minns du varför du begick denna handling? Dvs. Orsaker bakom handlingen.
6. Vad fick dig att upprepa dessa brott?
7. Testade du på vanliga yrken? Om ja, vad fick dig att fortsätta med det kriminella?
8. Vill du leva ett normalt liv utan kriminalitet? Om ja, vad stoppar dig från att vända ditt liv?

Staten:

9. Du har suttit inne under några år av ditt liv, känner du att myndigheter och organisationer som kriminalvården hjälpt till med rehabilitering?
10. Vad hade staten kunnat göra bättre för att fler ska lämna det kriminella livet?

Barn och unga:

11. Varför tror du att barn begår brottsliga handlingar i dagens samhälle?

8. Referenser

Badersten, B. & Gustavsson, J. (2015). *Vad är statsvetenskap?: om undran inför politiken*. (2., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text och diskursanalys*. Lund: studentlitteratur (460 s).

Bergström, Gunnar (2019). *Kriminalitet som livsstil 4.0* [Elektronisk resurs]. 6 uppl. Lund: studentlitteratur (424 s).

Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3 uppl. Stockholm: Liber.

Bris - Barns rättigheter i skottlinjen (2022)

https://www.bris.se/globalassets/om-bris/bris_rapp_val2022_webb_low.pdf

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019). Skjutningar i kriminella miljöer. ISBN: 978-91-88599-07-0

https://bra.se/download/18.62c6cfa2166eca5d70e355e/1615394906322/2019_3_Skjutningar_i_kriminella_miljoer.pdf

Brottsförebyggande rådet, Brå (2022). Hämtad: 2022-11-20

<https://bra.se/om-bra.html>

Brottsförebyggande rådet, Brå (2020) Kommunernas brottsförebyggande arbete och identifierade problem.

https://bra.se/download/18.7d27ebd916ea64de53065995/1614335063636/2020_Kommunernas_brottsförebyggande_arbete_och_identifierade_problem.pdf

David Shannon, Jonas Ring (2009). Orsaker till brott bland unga och metoder att motverka kriminell utveckling.

https://bra.se/download/18.1ff479c3135e8540b2980001575/1371914736934/2009_orsaker_till_brott_bland_unga.pdf

Esaiasson, Peter., Giljam, Mikael., Oscarsson, Henrik., Wängnerud, Lena. (2004).

"Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad" 2 uppl. Stockholm: Norstedts juridik.

Glenn Svefin (2021). Brottslighet som politiskt konfliktområde.

<https://journals.lub.lu.se/st/article/view/23733>

Goffman, Erving (2020). *Stigma: Den stämplades roll och identitet* 5 uppl. Lund: studentlitteratur (203 s).

Kvale, Brinkmann (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Polisen - Sprängningar och skjutningar - Polisens arbete, Hämtad 2022-11-05
<https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/sprangningar-och-skjutningar/>

SNS - Brottslighet och samhälle, Hämtad 2022-11-20
<https://www.sns.se/forskningsprogram/brottslighet-och-samhalle/>

Socialstyrelsen (2020). *Bedöma risk och behov för barn och unga som begår brott eller har annat normbrytande beteende*. ISBN: 978-91-7555-520-1

Intervjuer:

Eriksson, Mattias; Kriminalvården, arbetsledare i Kolmårdens anstalt. Intervju genomförd, 2022-12-10.

Informant Adam; Livsstils Kriminell, i Stockholm. Intervju genomförd, 2022-11-24.